

ALANYA VE KÖYLERİNDEKİ TÜRBE YATIR VE ADAK YERLERİ (I)

THE HOLY TOMBS AND GRAVES IN THE REGION OF ALANYA (I)

Metin TÜRKTAŞ*

ÖZET

İnsanlar, var oldukları günden beri sıkıntıya düştükleri zamanlarda Tanrılarında yardım beklemişlerdir. Bu beklentilerini bazen doğrudan, bazen de din ululan vasıtasıyla Tanrılarında ulaştırmaya çalışmış/ardır. Türkler İslamiyeli kabul etmeden önce bu aracılığı "Şamanlar" ve diğer din adanılan yapmaktaydı. İsla/niyetin kabulünden sonra ise bunların verini, evliya, ermiş, dede gibi isimlerle anılan din ulu/an almıştır. Halk, bu kişileri, Allah 'in sevgili kulu,ermiş kulu olarak bilir ve onların kabrine giderek dualar eder. Bu ulu kişi aracılık ederse, A ilahın dualarım kabul edeceğine inanır.

Bu gibi inançlar zamanla türbe, yatır, makam, evliya gibi isimlerle anılan din ulularının mezar ve türbelerini önemli birer ziyaretgâh durumuna getirmiştir. Buralara ziyarete gelen kişiler, dua eder, sıkıntılarını belirtir ve yatır vasıtasıyla A İlahı an dertlerine derman beklerler. Eğer duaları kabul olursa da dua ederken adak adanmış/arsa, evliyaya, yaptığı aracılık karşılığında teşekkür o/arak adak/arını yerine getirirler.

Bu makalede Alanya ve köylerinde bulunan türbe, yatır ve adak yerleri ele alınmış, halkın bunlar hakkındaki inançları derlenmiştir

Anahtar Kelimeler: Alanva, Türbeler.

ABSTRACT

The human beings have expected God's help when they found themselves in difficulty since they have been created. They sometimes tried to reach their expectations directly, sometimes tried to reach them by means of saints. Before Turks accepted islam, these expectations were fulfilled through the agency of Şaman's and other religious men. However, after islam, these men gave their places to saints, mystics, dervishes. People accepted them as holy and they visited their graves and prayed for God there. Through the agency of these divine men, they believed that God would accept their prayers.

These beliefs changed in time, the graves and the tombs of these holy people have been religious places which were visited by many people. People who visit these places, pray for God, they tell their troubles and sufferings and they expect help from God through the agency of these holy people. When their expectations come true they vow something such as sheep in order to sacrifice in the name of God.

The article talks about the holy tombs and graves in the region of Alanya and also in its villages. it talk about the religious beliefs as

Key Words: Alanva, Tombs

Türk kültürü içerisinde türbe,yatır ve adak yerleriyle ilgili inançlar oldukça fazla ve yaygındır. Orta Asya Türkleri ve Türkiye Türkleri arasındaki kültür bağlarını, inanç sistemlerini, detaylı olarak araştıran Abdülkadir İnan, türbeler, yatırlar ve adale yerleriyle ilgili inançlara çeşitli makalelerinde temas etmiştir. İnan. bu çalışmalarından birinde, günümüzde hâlâ canlı canlı olarak yaşayan, ağaçlara paçavra bağlamak, değişik yerlere kurban kesmek, evliya ve türbeleri ziyaret etmek ve adaklar adamanın Türklerin İslamiyet öncesi dini olan Şamanizmden günümüze kadar

süregeldiğini belirtmiştir.¹ Bir ara Hz. Muhammed zamanında, insanların eski dinlerinin etkisinden kurtarılması için yatır ve türbe gibi yerlerin ziyaretleri yasaklanmış; ancak İslamiyet kuvvetlenince tekrar serbest bırakılmıştır.

Türk kültürü içerisinde, türbe,yatır ve adak yerleriyle ilgili inançların oldukça fazla ve yaygın olduğunu Mikanda söylemiştik. Bunların içerisinde adak adamak Türk inanç sisteminde oldukça köklüdür. Adak. yazılı olarak ilk defa Divanü Lügati't - Türk'te "ıduk"

* (Araş.Gör.) PAÜ. Eğitim Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Abdülkadir İnan. "Müslüman Türklerde Şamanizm Kalıntıları" Makaleler ve İncelemeler. Türk Tarih Kurumu Yayınları. 1. cilt. Ankara 1987, s.462-479.

şeklinde karşımıza çıkmakta ve şöyle açıklanmaktadır: "Kutlu ve mübarek olan her nesne. Bırakılan her hayvana bu ad verilir. Bu hayvana yük vurulmaz.sütü sağılmaz.yünü kırılmaz. Sahibinin yaptığı bir adak içindir.""

"Yatırlara adak adamak, ona bir dileğin gerçekleşmesi için başvurmaktır. Adayan kişi. bu eylemiyle yatırım kendisiyle Tanrı arasında bir çeşit aracılık yapacağına inanmıştır. Dileği gerçekleşince adağım, yatıra aracılığı karşılığı verdiği sözü, yerine getirir. Adak kurban ise bir hayvan kesip fukaraya dağıtır, bir bağış ise onu türbeye veya bekçisine verir, bir eylem ise (Kur'an okuma, namaz kılma gibi) onu yerine getirir."³

Bizim bu çalışmayı yaptığımız yer olan Alanya'da türbc.yatır ve adak yerleriyle ilgili inançlar çok çeşitlidir ve hâlâ yaşatılmaktadır. İnsanlar, her türlü şikâyetlerinde.bu tip yerlere baş vurup çare aramaktadırlar. Bu gibi yerlerin sayısı Alanya ve köylerinde epeyce fazladır. Biz bu çalışmamızda, halk arasında ünü yaygın olan ziyaretgâhlardan tesbit edebildiğimiz kadarım ele aldık. Hepsim gidip yerinde gördük ve fotoğraflarını çektik.Ziyaretgâhlar hakkında gerek ziyaretçilerden gerekse yöre halkından bilgiler derledik. Bu bölgede derleyebildiğimiz ziyaretgâhlar şunlardır:

KÖKLEM DEDE

Köklem Dede Evliyası, Alanya'nın 20km kadar batısında bulunan Türkler Kasabası sınırları içerisinde.Evliya'nın mezarı, kasabanın Merkez Mahallesi'ne bağlayan köprü'nün hemen yanında, Kargı Çayı'nın kenarındadır. Evliya, yerli halk arasında "Büklüm Dede" \ "Türbe" gibi adlarla da anılmaktadır.

Köklem Dede Evliyası'nın mezarının günümüzdeki görünümü şu şekildedir: Mezarın boyu yaklaşık olarak 3m, genişliği 1.5m; duvarının yerden yüksekliği 60cm kadardır. Üzeri tahtadan bir çatı ile örtülmüştür. Evliya'nın mezarı eski bir mezarlığın kenarındadır. Mezarlardaki "hece taşları"⁴ ve diğer taşların, tabiat şartlarının tesiriyle tahribata uğramış olmasına rağmen yine de burasının eski bir mezarlık olduğu açık şekilde belli olmaktadır. Kasaba halkı, bu mezarlığın çok eski olduğunu belirtmekle beraber kime ait oldukları ya da Müslüman mezarı olup olmadığı konusunda bilgi

sahibi değildirler. Yörenin eski bir yerleşim yeri olduğu yörede bulunan harabelerden belli olmaktadır. Bu da mezarlığın Müslüman mezarlığı olup olmadığı konusunda şüphe uyandırmaktadır. Ancak, mezarların hepsinin yönünün Kibleye doğru olması ve mezarlıkta bol miktarda "andız"- ağacının olması bizde burasının Müslüman ve Türk mezarlığı olduğu kanaatini kuvvetlendirdi.

Evliya'nın kabrinin yanında bulunan büyükçe meşe ağacında çok miktarda çakılmış çivi ve bu çivilere bağlanmış bez parçaları, saç telleri, değişik renkte ipler, yünler ve boncuklar bulunmaktadır. Bunlar .yatırı ziyaret eden kişiler tarafından .çoğunluğu bir dilek tutularak bağlanmıştır.

Köklem Dede Evliyası hakkında bilgisine baş vurduğumuz ve yörenin yerlilerinden olan Ahmet Amca (Koca Ahmet)⁶ bize şu bilgileri verdi: "Bu yatırım kim olduğunu ve nereden geldiğim herkes gibi ben de kesin olarak bilmiyorum. Ben kendimi bildim bileli buraya ziyaretçiler gelir.Eskilerin anlattığına göre buraya daha eskilerden de ziyaretçi gelirmiş ve halk o zaman da buraya çok önem vermiş. Ben. küçüklüğümde bu yana bu Evliya'nın büyüklüğüne ve kerametine inanırım. Yolum ne zaman o taraflara düşse gider dua ederim. Size bu Evliya ile ilgili başımdan geçen bir olayı anlatayım. Sizin de gördüğünüz gibi Evliya'nın mezarının bulunduğu yer ormanlık bir yerdir. Benim küçüklüğümde oradaki ormanlar daha da fazlaydı. Ormanın çok olduğu yer de kuş da çok olur. Ben de çocukken bundan faydalanarak oralara "kapan"⁷ kurmaya giderdim. Yine bir gün, kapan kurmak için gittiğimde, kapan için yassı bir taşta ihtiyacım oldu. Daha önce böyle taşları mezarlıktan bulabildiğim için yine oraya gittim. Aradığım taş Evliya'nın mezarı üzerinde buldum. Taşı yerden kaldırır kaldırmaz karnıma müthiş bir ağrı saplandı. Ben, ağrıya fazla aldırmadan, taşı kullanacağım yere kadar götürdüm; ancak ağrıdan kapanı kuramadan kendimi eve zor attım. Akşam olunca anneme kamımın çok ağrıdığını ve hasta olduğumu söyledim. Annem hemen, "yoksa Türbe'den birşey mi aldın, oralardan bir ağaç mı kestini ?" diye sordu. Şimdi düşünüyorum da demek ki annem daha önceden buna benzer şeyleri duymuş ya da yaşamış ki hemen bana o sorulan sordu. Ben de başıma gelenleri olduğu gibi anlattım. Bana. sabah olur olmaz oraya gitmemi ve aldığım taşı yerine koymamı söyledi. Sabah olunca gidip aldığım taşı korka korka yerine koydum ve hemen karnımın ağrısı kesildi. Sonradan öğrendiğime göre. benim aldığım taş, Evliya'nın hece taşıymış."

² Besim Atalay. Divanü Lügati't -Türk Tercümesi. Türk Tarih Kurumu Yayınları. I.cilt. Ankara 1992, s.65.

³ Pertez Naili Boratav.100 Somda Türk Folkloru. Gerçek Yayınevi, İstanbul 1984. s 42.

⁴ Mezarın baş ve uç tarafına dikilen ve yatan kişi hakkında bilgiler yazılan mezar taşlarına, bu bölgede hece taşı denilmektedir.

⁶ Servi ağacının yöredeki adı "andız" dır.

⁷ Ahmet Ersoy. 1329 (1923) Alanya Türkler Kasabası doğumlu

Kuş yakalamak için yassı bir taş kullanılarak yapılan bir tür tuzak.

Ahmet Amca ile sohbetimizi başından beri dinleyen eşi Raziye Ersoy, bu tip olayların gerçek olduğunu tasdik ederek, kendi teyzesinin de Türbe civarından kestiği odunu evine getirdikten kısa bir süre sonra karnındaki bebeğiyle öldüğünü söyledi.

Yine Evliya hakkında bilgisine baş vurduğum Ali Ersoy (Bekâr Ali)⁸, bu Evliya'mn çok büyük bir Zât olduğunu, bir çok derde derman olduğunu ve rahatsız edildiği zaman rahatsız edeni mutlaka cezalandırdığını söyledi. Gençlik yıllarında şahit olduğu bir olayı da şu şekilde anlattı: "Bir arkadaşımın Türbe civarında koyun güdüyorduk. Koyunları Türbe'nin yanındaki çaydan karşıya geçirecektik. Hayvanlar, suyu görünce karşıya geçmek istemediler. Arkadaşım, koyunları ürkütürken karşıya geçirmek için elindeki sopayı Türbe'nin tahtalarına birkaç defa vurdu ve hemen fenalaştı. Ağzı da bir tarafa kaymıştı. Hocalara okutarak bu rahatsızlığından zorla kurtuldu."

Evliya ile ilgili, bunlara benzer bir çok olay halk arasında anlatılmaktadır. Bu Evliya, özellikle çarşamba günleri bir çok kişi tarafından ziyaret edilmektedir. Her türlü rahatsızlıktan ziyaret edilmekte; özellikle çocuğu olmayan kadımlar daha fazla uğramaktadır. Evliya'mn "siğil" tedavisinde de çok faydalı olduğu söylenmektedir. Bu rahatsızlıktan ziyarete gelenler, siğili keserek kanatmakta ve kam bir çiviye sürerek çiviye Evliya'mn mezarının yanındaki çınara çakmaktadır. Bu şekilde bir çok insanın şikâyetinden kurtulduğu söylenmektedir.

ÇOMAKLI TÜRBESİ

Bu türbe, Alanya'ya yaklaşık olarak 15km uzaklıkta bulunan Payallar Kasabası sınırları içerisinde; Alanya'yı. Gündoğmuş İlçesi'nin Güzelbağ Kasabası'na bağlayan kara yolunun hemen kenarındadır.

Türbe'nin dışarıdan görünüşü şu şekildedir: Türbe, yaklaşık olarak 5m uzunluğunda, 3m genişliğinde ve 2-2.5m yüksekliğinde bir yapıdır. Duvarları taş yapılı ve sıvalı, üzeri de kiremitle örtülüdür. Giriş kapısı, kuzey batı yönünde yapılmıştır. Türbenin içinin bir bölümüne gelenlerin ibadet etmesi için tahta döşenmiş; diğer bölüm ise topraktır. İçeride sanduka veya mezar yoktur.

Evi Türbe'ye yakın ve kasabanın yerlilerinden olan Mehmet Kara duman⁹ bize Türbe hakkında şu bilgileri anlattı: "Eskilerden duyduğuma göre, bu Türbe'de yatan Zât. Horasan'dan gelen yedi evliyadan birisidir.

⁸ Ali Ersoy. 1943 Alanya Türkler Kasabası doğumlu.

⁹ Mehmet Karaduman, 1340 (1924) Alanya Payallar Kasabası doğumlu.

Ne zaman yaşadığı ve öldüğü hakkında bilgimiz yoktur. Horasan'dan geldiği, bir savaşta şehit olduğu ve buraya gömüldüğü söylenmektedir. Burası eskiden beri ziyaret edilir. Özellikle yağmur yağmadığı aylarda, bütün köylü oraya gider ve yağmur duası ederdik. Benim gençlik yıllarımda, bu köyden iki kişi antika eşya bulmak için Evliya'mn mezarını kazmışlar ve mezarda kılıca benzer büyük bir bıçak bulmuşlar. Bıçağı bulanlar, o gece rüyalanında bu Zât'ı görmüşler ve Zât onlara: "O bıçak bana aittir, onu almayın" demiş. Ertesi gün her ikisi de buna aldırış etmeyerek çarşıya gidip bıçağı satmışlar. Bundan bir ya da iki gün sonra o kişilerden birinin gözleri kör oldu. diğeri de hastalandı. Hastalanınca korkuya kapılan bu kişiler hatalarını anlayarak kendilerini affettirmek için Türbe'nin etrafındaki ormanları temizlediler ve Türbe'yi onarttılar. Bundan sonra hastalıklar tamamen geçmedi ama biraz hafifledi. Bunlardan ikisini de ben iyi tanırım. Kör olan hâlâ yaşıyonhasta olan ise öldü ama ölümüne kadar bu hastalıktan çekti.

Bundan yaklaşık yirmi sene kadar önce. Türbe'nin önünden geçen bu yol yapılırken, yol yapım ekibinde İsmet Bey adında bir şef vardı. Bu şef dokuz yıldan beri evli olmasına rağmen hiç çocuk sahibi olamamıştı. Çocuğu olmayanların bu Türbe'ye gelerek dua ettiklerini ve Allah'ın onlara çocuk verdiğini duyan İsmet Bey , hemen eşini de alarak Türbe'ye gelerek dua etmiş. Bundan bir yıl sonra İsmet Bey'in bir oğlu oldu. Bunun üzerine İsmet Bey, Türbe'nin bugünkü duvarını ördürdü. Ondan birkaç yıl sonra da ben çatısını yaptırdım. Ben bu Zât'm büyüklüğüne eskiden beri inanan köylülerdenim. Hâlâ bir yere gideceğimde oraya gider dua ederim."

Yine kasabanın yerlilerinden Mustafa Akış¹⁰ (yörede Molla Mustafa olarak bilinir) Evliya hakkında şunları anlattı: "Benim küçüklüğümde ve gençliğimde orası ormanlıktı. Havaların kurak gittiği yıllarda bütün köylü oraya gider, yağmur duası ederdik. Çok iyi hatırlıyorum, yine kurak bir yaz yaşıyorduk. Bütün köylü birikip yağmur duasına çıktık, kurbanlar kesip dualar ettik. Kurbanın eti kazanda pişerken birden yağmur bastırdı ve kazanın altındaki ateşi söndürdü."

Türbe, her türlü hastalık için şifa arayanlar tarafından ziyaret edilmektedir. Özellikle hayalan şişen erkek çocuklarının Türbe içinde uyutulduğu zaman iyi olduklarına inanılmaktadır. Bu tip rahatsızlıklardan dolayı uzak yerlerden bile ziyaretçilerin geldiği söylenmektedir. Gelen hastaların çoğunun uyku sırasında iyi olduğu ifade edilmektedir.

MAHMUT ŞEYDİ EVLİYASI

¹¹ Mustafa Akış , 1927 Alanya Payallar Kasabası doğumlu.

Mahmut Şeydi Evliyası, Alanya'ya 30km uzaklıkta ve Alanya'nın kuzey kesiminde bulunan Mahmut Şeydi Köyü "nde bulunmaktadır. Evliya'nın mezarı, duvarları taştan örülmüş ve üzeri kiremitle örtülü büyükçe bir yapının içerisinde. Yapı üç bölümden oluşmaktadır. Doğu taraftan girişin tam karşısında küçük bir mutfak bulunmaktadır. Mutfağın yanında geniş bir oda vardır ve burası gelen ziyaretçilerin ibadet etmesi için mescit olarak düzenlenmiştir. Mescitten, Zât'm sandukasının bulunduğu odaya bir kapı açılmaktadır. Bu oda, mescitle aynı büyüklükte olup sanduka odanın sağ köşesinde yer almaktadır. Sanduka, yaklaşık 3m uzunluğunda, 1.5m eninde ve 1m yüksekliğindedir. Sandukanın üstü, üzerinde dualar yazılı bir örtü ile örtülüdür. Evliya'nın asası da sandukaya dayalı olarak durmaktadır.

Evliya'nın sandukasının içinde bulunduğu 3'apı, aslen Mahmut Seydili ve dönemin ileri gelenlerinden olan Hamdullah Emin Paşa (1849-1939) tarafından yaptırılmıştır. Bu Evliya'nın da Horasan'dan gelen yedi evliyadan biri olduğu söylenmektedir. Ne zaman yaşadığı kesin olarak bilinmemekle birlikte, İbrahim Hakkı Konyalı'nın kitabında Evliya'dan şu şekilde bahsedilmektedir: "AlâiyyeTi bilgin ve erginlerden Mahmut Şeydi'nin Onas¹¹ Köyü'ndeki zaviyesi ve mescidi, sonradan Mahmut Şeydi için yapılacak türbe için vakıflar tesis etmiştir. 866H.,1461M. tarihli vakfiyesine göre Kılıç Arslan Onas Köyü'nü, eski emirlerin bu köye bahsettikleri bütün haklar ile ve reâyâsiyle beraber Mahmut Şeydi'nin zaviyesine ve mescidine vakfediyordu. Köyün gailisinin yarısı zaviyeye yarısı da caminin ihtiyaçlarına sarfedilecekti."¹² Buradaki tarihlere bakılarak Evliya'nın yaşadığı dönem hakkında yaklaşık bir talimin yapılabilir.

Mahmut Sevdî Köyü halkı kendilerinin Evliya'nın soyundan geldiklerini söylemektedirler. Yöre halkının anlattığına göre, Evliya'nın türbesini yaptıran Hamdullah Emin Paşa'nın Mısırda görev yaptığı yıllarda bu Zât, Mısırlı bir zengin rüyasına girmiş ve ondan örtü istemiş. Hamdullah Emin Paşa'yi tanıyan bu zengin, onun vasıtasıyla büyük ve kıymetli bir halıyı Zât'in üzerine örtülmesi için göndermiş. Yöre halkının yaşlıları bu halıyı hatırlıyorlar. Halı, 1932 yılında Alanya kaymakamı tarafından iki ilkokul çocuğuna aldırılmış ve bir daha da bulunamamış. Halıyı alan çocuklar, o bir hastalığa tutulmuşlar ve hâlâ da çekiyorlarmış.

Evliya'nın makamının bulunduğu mezarlık ağaçlık bir yerdir. Ağaçlar, köy halkı tarafından kesinlikle

kesilmemektedir. Kendisiyle Evliya hakkında konuştuğumuz Hasan Tahsin Bey¹³ bu konuda şunları anlattı: "Babam Hüseyin Tıkmak, bu mezarlıktan bir ağaç keserek evine götürmüş. O gece Zât rüyasına girmiş ve odunu geri götürmesini istemiş. Babam da sabah olunca odunu geri götürmüş."

Bu Evliya da her türlü hastalıktan dolayı ziyaret edilmektedir.Ziyarete gelenler Evliya'nın yanında kurban keserler ,kurban etini ve getirdikleri yemekleri muhtaç insanlara dağıtırlar. Ziyaretçiler arasında çocuğu olmayan kadınlar çoğunluktadır.

HIDILELLEZ DEDE

Hıdılellez Dede, ilçe merkezinin kuzey batı yönünde bulunan Hacımehmetli Köyü de, Hıdılellez adıyla anılan mevkide bulunmaktadır. Makam, denize nazır bir yere yapılmıştır. Uzaktan görünümü bir kiliseyi andırmaktadır. Yapının, biri kuzeye biri güneye bakan iki kapısı vardır. Güneye bakan kapının üst kısmında, mermer üzerine latince yazılmış yazılar ve bir haç işareti ardır. Yazmm altında da 1873 tarihi yazılıdır.

Yapının içinde mezara benzeyen hiç bir şey yoktur. Zemin, yassı taşlarla döşelidir. İçeride balkon şeklinde, girişi ayrı olan bir yarım kat vardır. Yine içeride kible yönünde camilerdeki mihraba benzeyen bir yer bulunmaktadır Burada yakılan mumlar, mihraba benzeyen yerin duvarını yapışkan hale getirmiştir. Makamı ziyarete gelenler, yanlarında getirdikleri bozuk paraları bu yapışkan duvara fırlatmakta ve eğer para duvara yapışırsa dileklerinin kabul olacağına inanmaktadırlar.

Yapının oldukça eski ve zamanla tamiratlar gördüğü duvardaki izlerden belli olmaktadır. Etraftaki harabelere bakılınca burasının eski bir yerleşim yeri olduğu belli olmaktadır. Yöre halkının anlattığına göre burası, eskiden Rumlar'm yaşadığı bir yermiş. Rumlar buraya bahar aylarında çıkar ve bu yapıyı da kilise olarak kullanırlarmış. Cumhuriyet yıllarında (21 Ekim 1922) bir mübadele ile Rumlar burasını olduğu gibi bırakıp Yunanistan'a göçmüşler. Giden o Rumlar'm, yazları hâlâ buraya ziyarete geldikleri söylenmektedir. Rumlar burayı terkedince onların yerine yerleşen Türkler, makamı pek fazla değiştirmeden cami haline getirmişlerdir. Yapı, daha sonraları bir adak yeri ve makam olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Burasının, bahar aylarında çıkılan bir yer olması ve baharla hıdılellez arasındaki ilişki neticesinde bu yapının Hıdılellez Dede adını almış olabileceği söylenmektedir. Makam, özellikle yağmur duası için

¹ Şimdiki adı Mahmut Şeydi olmuştur.

² İbrahim Hakkı Konyalı, Alâiyye. İstanbul 1946, s. 102-103

¹³ Hasan Tahsin Tıkmak, 1927 Alanya Mahmut Şeydi Köyü doğumlu.

ziyaret edilmekle birlikte, başka şikâyetler için de gelenler olmaktadır.

AKŞEBE SULTAN

Akşebe Sultan Türbesi ve Mescidi, yukarı kale içinde ve tarihi Bedesten'in batı kısmında yer almaktadır. Mescidin içi. kırmızı tuğlalarla örülmüş, duvarları taştan ve üstü tek kubbe halindedir. Türbe, mescide bitişik olarak yapılmıştır. Duvarları taştan ve üzeri tek kubbelidir. Türbe mescidin sağ tarafında münferit olarak yapılmış bir de minare bulunmaktadır. İbrahim Hakkı Konyalı 1946 yılında yazmış olduğu kitabında Akşebe Sultan Türbesi ve Mescidi'ni şu şekilde anlatmaktadır: "Mabedin soluna, sonradan aynı renk tuğla ile bir yazlık mescit ve türbe eklenmiştir. Bu kısmın kible tarafını yuvarlak bir kubbe, kuzeyini de dar bir tonoz örter. Kible duvarındaki mihrab yeri, burasının yazlık bir mescit olduğunu göstermektedir. Tonoz kısmın altında bir mezar ve üstünde 0.65m uzunluğunda Selçuk tarzında yapılmış kısa bir mezar taşı vardır. Yaşlı Alanyalılar 60 yıl kadar önce bu mezarda bir hırsızlık yapıldığını söylüyorlar. Bir ecnebi hesabına mezarın sandukası sökülmüştür. Tahminimize göre bu sanduka evvelce çini ile kaplı idi. Bu çimler çalınmıştır. Buradan mescide açılır pencereler vardır. Mezarlarda hiç bir kitabe yoktur. Sonradan kubbenin altına ve mescidin içine ölü gömülmüş, perişan bir mezarlık haline konulmuştur. Biz, bu iki yapının da Selçuk eseri olduğuna inanıyoruz. Mescidin kapısının üzerinde 0.65m eninde ve 1.05m uzunluğunda üç menilerden teşekkül eden kitabe taşı vardır. Devrinin çok güzel bir sülüsü ile yukarıdan aşağıya doğru ayetler yazılmıştır. Kitabeye göre mescit. I. Sultan Alâüddin Keykubat zamanında 1230 yılında Akşebe tarafından yaptırılmıştır."¹⁴

duvarının güneye bakan tarafındaki bir taşta, siyah bir oyuk bulunmaktadır. Bu oyukun içerisinde, mum artıkları ve bozuk paralar bulunmaktadır.

Burası, özellikle fitik hastalığından şikâyetçi olanların ziyaret ettiği bir yerdir. Ziyarete gelen bayan hastalar tavuk, erkek hastalar ise horoz keserek dua etmektedirler. Makam, cuma günlerinin dışında her gün, özellikle çarşamba günleri ziyaret edilmektedir. Cuma günleri ziyaret edilmemesinin sebebi ise Evliya'nın cuma günleri cuma namazına gittiğinin düşünülmesindenmiş.

KAYNAKLAR

- AT ALAY, Besim. Divanü Lügati't -Türk Tercümesi, Türk Tarih Kurumu Yayınları, I.cilt, Ankara 1992.
- BORATAV, Pertev Naili. 100 Somda Türk Folkloru, Gerçek Yayınevi, İstanbul 1984.
- GÜZEL, Abdurrahman. "Alanya'da Ziyaret ve Ziyaret Yerleri" Antalya III. Selçuklu Semineri Bildirileri, 10-11 Şubat 1989.
- İNAN, Abdülkadir. "Müslüman Türklerde Şamanizm Kalıntıları" Makaleler ve İncelemeler, I.cilt, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1987.
- KONYALI, İbrahim Hakkı. Alâiyye, İstanbul, 1946.
- TÜRKTAS, Metin. Alanya ve Civarındaki Türbe Yaür ve Adak Yerleri. H.Ü Edebiyat Fakültesi TDE Bölümü, Türk Halkbilimi Anabilim Dalı Lisans Tezi (Basılmamış) Ankara 1993.

Çevre halktan edindiğimiz bilgilere göre, bu türbeye her türlü rahatsızlık ve şikâyetten insanlar gelmektedir. Bütün türbelerde olduğu gibi buraya da daha çok bayan ziyaretçiler gelmekte ve ziyaret gününü çarşamba olarak seçmektedirler. Bu Türbeye ziyarete gelenler arasında, alkol alışkanlığı olan kocalarından rahatsızlık duyan ve onun içkiyi bırakmasını isteyen bayanlar; çocuğunun sınıfını geçmesi için dua eden kadınlar çoğunluktadır.

HACİPİRİ EVLIYASI

Hacıpiri Evliyası'nın. Alanya'ya bağlı Kargıcak Köyü'nün Güzderesi Mahallesi'nde, Kargıcak Çayırım doğusunda bulunan bir tepeliğin güneye bakan yamacındadır. Makamın olduğu yer eski bir mezarlıktır. Evliya'nın mezarı, 3m boyunda, 1.5m eninde harçsız taş duvardan yapılmıştır. Mezarın

¹⁴ İbrahim Hakkı Konyalı, Alâiyye. İstanbul 1946, s.287